

1. Osmanlı Kültür Medeniyetinin oluşmasında; Eski Türk geleneklerinin, İslam Hukukunun etkisi ve fethedilen yerlerin kültürleri ile oluşan sentez bir medeniyettir. Osmanlı devlet anlayışı 3 esas üzerine kurulmuştur.

Bunlar;

- Devlet-i Ebed Müddet (Devletin sonsuza kadar yaşatılması)
- Nizam-ı Alem (Dünya düzeninin sağlanması adalet ve barışın sağlanması)
- Kanun-ı Kadim (Kamu hukuk kurallarının üstünlüğü, büyük kanunlar)

Cevap: E

2. İslam Öncesi Türk devletlerinde Yarlığ-Buyruk, Türk İslam Devletlerinde Ferman, Osmanlı'da Hatt-ı Hümayun padişah emirlerine verilen isimdir.

Cevap: E

3. Osmanlı padişahlarının yasama yetkilerinden Ferman, Padişahın buyruklardır. Hatt-ı Hümayun: Bizzat padişah tarafından yazılan emirlerdir. Berat: Padişahın Atama belgesidir. Adaletname: Padişahın halkın haklarını yöneticilere karşı korunduğu belgedir. Kanunname: Birçok konunun ele alındığı padişah belgesidir ilk Kanunname XV. yy hazırlanan Kanunname-i Ali Osman'dır. Afname: Bir yerin fethedildikten sonra halka haklarının belirtildiği belgedir. Bunun yanında Padişahın yargı yetkisini kullandığı Müsadere ve Kulluk hakkı yetkileri vardır. Yürütme gücünü Divan-ı Hümayun ile birlikte kullanır.

Cevap: C

4. Osmanlı Devleti'nde hükümdarın çocukları; Şehzade, Çelebi, Efendi gibi unvanlar kullanmıştır. Orhan Bey Dönemi'nden itibaren Şehzadeler "Sancak Sistemine" göre yetiştirilmiştir. Şehzadelerin devlet yönetiminde tecrübe kazanması için uygulanan sistemde yanında bir eğitmeni (Lala) ile Padişah adayı olarak yetenekleri geliştirilmiştir. Sancaktan yetişerek tahta çıkan ilk Osmanlı Padişahı Sultan I. Murat'tır. III. Mehmet'ten itibaren şehzadelerin sancağa çıkma usulü terk edildi. I. Ahmet sancak sistemini kaldırdı ve yerine kafes sistemini getirdi. Kafes sisteminde Şehzadeler sarayda Şimşirlik denilen odalarda yetiştiriler.

Cevap: E

5. Osmanlı Devleti'nde padişahın erkek çocuklarına Şehzade veya Çelebi denilmektedir. Şehzadeler, ilk eğitim ve öğretimine sarayda "Şehzadegan Mektebi'nde" başlamışlardır. Daha sonra Lala eşliğinde yönetim tecrübesi kazanması için sancaklara idareci olarak gönderilmiştir. Sancak Sistemi Orhan Bey'den itibaren uygulanmaya başlamıştır. Sancakta yetişen ilk padişah ise I. Murat olmuştur. Sancağa çıkma geleneğine III. Mehmet son vermiştir. Sancağa çıkmadan tahta çıkan ilk padişah ise I. Ahmet'tir. I. Ahmet sancak sisteminin yerine kafes usulü getiren padişaktır. Önemli şehzade sancakları: Amasya, Trabzon, Kütahya, Manisa, Konya, Kastamonu, Bursa, Çankırı, Çorum, Karaman'dır. Anadolu dışında tek şehzade sancağı Kırım-Kefe sancağıdır. Şehzade'nin tahta çıkmasına Cülus denir. Tahta çıktığında dağıttığı paraya Cülus Bahşişi adı verilir. Şehzadelerin tahta çıkışında Eyüp Sultan'dan Topkapı'ya kadar yapılan törenlere Kılıç Alayı adı verilir. Şehzadeye bu törende Kılıç kuşama işini yapan kişi Nakib'üleşraf'tır. Cülus ve Kılıç Alayı gibi kavramlar taht değişikliğinin yaşandığını göstergesidir. Eski Türk Devletlerinde Tiginler Sancağa çıktığında Şad unvanını alır ve yanında İnal denilen eğitmenleri bulunur. Türk-İslam devletlerinde Sultan çocukları Melik unvanıyla sancağa çıktığında yanında eğitmenleri Atabey bulunur. Osmanlı'da Şehzade sancağa çıktığında Çelebi unvanı alır ve eğitmenlerine Lala adı verilir.

Cevap: D

6. Padişahın herhangi bir şekilde tahttan ayrılması ile Şehzadelerin yakın sancakta olması, Devlet yönetiminde yetenekli olması ve Ulema ile askerin desteğini alması Şehzadenin diğer kardeşlerinden önce tahta geçmesini kolaylaştırılmıştır.

Cevap: E

7. Osmanlı'da sarayın dış hizmetlilerinin bulunduğu bölüme Birun denir. Türk devletlerinde ilk saray Uygurlar'dan itibaren görülür. Türk İslam Devletlerinde ilk saray Karahanlar döneminde Tirmiz Sarayı'dır. Osmanlı Devleti'nin ilk sarayı Bursa Bey sarayı sonra Edirne Sarayı ve Fatih Devri'nde inşa edilen Topkapı Sarayı idare merkezi olmuştur. Osmanlı Devleti'ne, 19. yüzyıla kadar Topkapı Sarayı, 19. yüzyılda, Dolmabahçe, Yıldız ve Beylerbeyi Sarayları yönetim merkezi olmuştur. Topkapı Sarayı girişine Babü'sselam adı verilir. Saray Enderun (İç Saray) ve Birun (Dış Saray) olarak iki bölümden oluşur. Enderun ve Birun'u birbirine bağlayan kapıya Babüssaade adı verilir. Enderun: Padişahın özel hayatının geçtiği yerdir. Saray devletin yönetildiği yer olması yanında Haremde cariyelerin, Enderun'da devşirme kökenli öğrencilerin eğitim gördüğü bir okuldur. Birun: Devlet işlerinin yürütüldüğü yerdir. Padişahın siyasi hayatı burada devam eder, divan toplantıları burada yapılır.

Cevap: D

8. Divan-ı Hümayun; Devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı yerdir. Padişaha devlet işlerinde yardımcı en önemli kurumdur. Divan-Hümayun'da görüşülemeyen konuların karara bağlandığı divan İkinci Divanı'dır. Çarşamba Divanı; İstanbul ile ilgili meselelerin görüşüldüğü divandır. Cuma Divanı; Şer'i ve Örfi davaların karara bağlandığı divandır. Galebe Divanı; Yabancı elçilerle görüşmelerin yapıldığı divandır. Ayak Divanı; Halkın dilek ve şikayetlerinin dinlendiği ayak üstü yapılan divandır. Sefer Divanı; Harp esnasında toplanan divandır.

Cevap: A

9. Osmanlı Devleti'nde yönetimdeki hiyerarşik sıralamada Beylerbeyi diğerlerinden sonra gelir. Divanda Seyfiye sınıfını; Veziriazam ve Vezirler temsil ederdi. Kalemîye sınıfını Nişancı ve Defterdar, İlmiye sınıfını ise Kazasker temsil ederdi. Bu görevlilere "Erkan-ı Devlet" üyeleri denirdi. Beylerbeyi; Eyaletlerden sorumlu görevlidir. Vezir rütbesi alırsa divana katılabilirdi. Hiyerarşik sıralamada diğerlerinden sonra gelirdi.

Cevap: A

10. Nişancı, dirlik topraklarının kaydını tutar ve fethedilen yerleri Tahrir defterine kaydeder. Nişancı; İçişleri Bakanıdır. İslam öncesi Bitikçi-Tamgacı; Türk-İslam Devletlerinde-Münşi'dir. Padişahın Hatt-ı Hümayunlarına, mektup, adaletname kanunname, beratlarına tuğra çeker ve Padişah emirleri resmîyet kazanırdı. Divan-ı Hümayun'da mühim kararların kayıtları Mühimme defteri ve Tahrir defterlerini (tapu, kadastro ve nüfus kayıt defteri) tutar. Devletin iç-dış yazışmalarına bakar. Dirlik topraklarının dağıtımını yapar. Yüksek ve Orta derece memurların özlük dosyalarını tutar. Nişancı Kalemîleri: Beylikçi, Tahvil, Ruus ve Amedi kalemîleridir. "Müftî-i Kanun" olarak da bilinen görevlidir.

Cevap: D

11. Reisülküttab, dış işlerinden sorumlu devlet adamıdır. İslam Öncesi Türk Devletlerinde Ağılı; Türk-İslam Devletlerinde-Müstevfi, Osmanlı'da Defterdar olarak isimlendirilir. İlk Defterdar, I. Murat Dönemi'nde Mihallîç kadısı, Çelebi bin Mehmet'tir. Osmanlı Devleti'nde, hazinenin gelir ve giderlerinden, bütçenin hazırlanmasından, devletin tüm mali işlerinden sorumludur. Maliye, hazine defterini tutan kişidir. (Ruznamçe Defteri) Fatih Dönemi'nde Rumeli ve Anadolu olmak üzere iki tanedir. Yavuz Dönemi'nde Arap-Acem Defterdarı olarak sayıları üçe çıkmıştır. (Rumeli Defterdarı rütbece üstündür.)

Cevap: C

12. Osmanlı'da ilmiye sınıfı eğitimle uğraşan sınıftır. ŞaKKaM olarak kodlanabilir. Şeyhülislam, Kazasker, Kadı, Müderris ilmiye sınıfı üyelerindendir. Bunların yanında Nakibüleşraf ve Kassam gibi görevliler de ilmiye sınıfında yer alırdı.

Cevap: C

13. Nakibüleşraf, ilmiye sınıfında yer alır. Hz. Peygamber'in soy kütüğünü tutar. Kılıç Alayı törenlerinde tahta çıkacak hükümdara kılıç kuşama görevini yapan görevlidir. Kalemiye Sınıfı: Kalemle uğraşan yazısı güzeller sınıfıdır. Nişancı, Defterdar, Reisülküttap, Divan Katipleri ve Defter Emni bu sınıfa mensuptur.

Cevap: D

14. Tahrir Defteri, Osmanlı'da fethedilen yerlerin kayıtlarının tutulduğu tapu-kadastro defteri ve Mühime Defteri, Divanda alınan kararların tutulduğu defterdir. Bu iki defter Kalemiye sınıfı tarafından tutulan defterlerdir. Şeriyye Sicilleri ise Kadıların mahkemede verdiği kararların tutulduğu defterdir ve ilmiye sınıfına tarafından tutulur.

Cevap: C

15. Osmanlı ilmiye sınıfı görevlerinden; Fetva görevini Şeyhülislam, Yargı görevini icra eden görevli Kadılar ve Eğitim-Öğretim görevini ise Müderrisler icra etmişlerdir.

Cevap: C

16. Kanunu Kadim veya Kanunname-i Ali Osman-Fatih Kanunnamesi padişahın yetkilerini kısıtlamak için değil aksine arttırmak içindir. Sened-i İttifak ise padişahın yetkilerinin kısıtlandığı ilk belgedir. Avrupa'da padişahın yetkilerini kısıtlayan ilk belge olan Magna Carta'ya benzer. Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı gibi belgeler Padişahın yetkilerini kısıtlar. Tanzimat Fermanı ile Padişahın yetkileri kanun gücüyle kısıtlanmıştır. Meşrutiyet ile padişahın yetkileri meclis gücü ile kısıtlanmıştır. Kanun-u Esasi Osmanlı'nın ilk Anayasa'sıdır. Padişahın yetkileri Anayasa gücüyle kısıtlanmıştır.

Cevap: C

17. Osmanlı maliyesinin başında bulunan görevli Defterdardır. Gelir gider dengesini ayarlayan, bütçeyi hazırlayan ve para politikalarını belirleyen Defterdar günümüzün ekonomiden sorumlu Maliye Bakanı'dır. İslam öncesi dönemde hazineye sorumlu kişi Ağıcı'dır. Türk-İslam Devletlerinde ise Müstevfi olarak adlandırılır.

Cevap: A

18. Osmanlı sıcak para ihtiyacını karşılamak için Tımar topraklarını Mukataa araziye dönüştürdü. Mukataa arazilerinin gelirlerinin kiralama usulüne İltizam sistemi adı verilir. İltizam sisteminde toprağı kiralayan kişiye Mültezim denir. Mültezimler kendi adına Mutesellim adı verilen yardımcı vasıtasıyla vergileri toplatabilirdi. Muaccele ise üç yıllığına veya ömür boyu alınan verginin açık artırma bedelidir. Müsadere; Osmanlı'da memurların malına el koyma usulüdür. Fatih Dönemi'nde yasallaştı. II. Mahmut tarafından kaldırıldı. Belge üzerinde ise Tanzimat Fermanı'yla kaldırıldı.

Cevap: C

19. Fiskalizm; Hazineye ait gelirleri yükseltmek, ulaştığı düzeyin altına inmesini engellemektir. Gelenekçilik; var olan düzeni bozacak değişme eğilimlerini engellemektir. Merkantalizm; Avrupa'da altına gümüşe dayalı ekonomiyi temsil eder. Osmanlı parasının değer kaybetmesinde etkili olan ekonomi modelidir. Provizyonizm İaşecilik ise Osmanlı ekonomi anlayışını şekillendiren ve Osmanlı çarşılarında halkın ihtiyacına yönelik her türlü mal bulundurulması ilkesine verilen isimdir.

Cevap: C

20. Saray içinde şehzadelerin eğitim gördüğü yere Şehzadegan Mektebi denir. Osmanlı Devleti'nde padişahın erkek çocuklarına Şehzade veya Çelebi denilmektedir. Şehzadeler, ilk eğitim ve öğretimine sarayda "Şehzadegan Mektebi'nde" başlamışlardır. Şehzadelerin derse başlamasına "Bedi Besmele" denir. Şehzadegan Mektebinde eğitim gördükten sonra belirli yaşlarda ise Lala eşliğinde yönetim tecrübesi kazanması için sancaklara idareci olarak gönderilmiştir. Sahnı Seman Medresesi Fatih Dönemi'nde açılan okullardır. Enderun, II. Murat Dönemi'nde kurulan devşirmelerin eğitim gördüğü okuldur. İptidai; İlkokul düzeyinde okul, Sultani ise Lise düzeyinde okula verilen isimdir.

Cevap: C

1. Mekteb-i Ulumu Edebiye II. Mahmut Dönemi'nde İstanbul'da Sıbyan Mektepleri'ni bitiren yetenekli çocukların dini bilgiler öğrenmek için gittikleri sivil okuldur. Hendesehane, Batı tarzında açılan ilk askeri okuldur. Mızıkay-ı Hümayün, Donezetti Paşa tarafından kurulan askeri Bando okuludur, bugünkü Cumhurbaşkanlığı Flormani orkestrasının temelidir. Berr-i Hümayun ve Bahr-ı Hümayun Kara ve Deniz Mühendishanesidir.

Cevap: B

2. Semerkant Uluğ Bey Rasathanesi'nin yöneticiliğini yaptıktan sonra Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan'ın elçisi olarak Fatih Sultan Mehmet ile görüşen dönemin ünlü matematikçisi Ali Kuşçu'dur. Uzun Hasan, Ali Kuşçu'yu, bir barış antlaşması için elçi olarak İstanbul'a göndermiştir. Ali Kuşçu'nun Semerkant'taki çalışmalarından haberdar olan Fatih, ona büyük iltifat gösterdi ve İstanbul medreselerinde gençleri yetiştirmesini teklif etti. Dürüst bir ilim adamı olan Ali Kuşçu ise bu iltifata, "Hünkârım izin verilerse önce Tebriz'e döneyim. Elçiye zeval olmaz. Burada bulunuş sebebim, Akkoyunlu hükümdarının elçisi olmamdır. Gerektir ki hünkârımın lütfkâr davetini kabul etmeden önce vazifemi iyi bir sonuca ulaştırdığımı, beni gönderen bana güvenmiş olan insana bildireyim." dedikten sonra görevini tamamlamış ve İstanbul'a gelerek Fatih Medresesi'nde Matematik dersleri vermiştir. Molla Fenari; II. Murat Dönemi'nde yaşamış ilk Şeyhül İslam'dır. Takiyüddin Mehmet; İlk rasathaneyi açan kişidir. Matrakçı Nasuh; Minyatörcü ve matrak oyuncusudur. Hazerfen ise; İlk kanatlı uçuşu gerçekleştiren ünlü uçucumuzdur.

Cevap: D

3. Türk-İslam devletlerinde şehirler camii çevresine inşa edilmiştir. Camii merkez olmak üzere Çeşme, Medrese, Hamam, Darü's-Şifa, Kütüphane gibi eserin toplandığı yerler Külliye olarak adlandırılır.

Cevap: E

4. Batı tarzı açılan okullardan ilki I. Mahmut Dönemi'nde açılan Hendesehane'dir. Mühendishane-i Berr-i Hümayun ve Bahr-ı Hümayun, Darü'l Muallimin-Muallimat ve 1870 Abdülaziz Dönemi'nde açılan Dar'ül Fünun-u Osmani bazı örneklerdir. Dar'ül Fünun bugünkü İstanbul Üniversitesi'nin temelidir. 1933 prof. Albert Malche tarafından dönüştürülmesi için rapor ile İstanbul Üniversitesi'ne dönüştürüldü. Şehzadegan Mektebi, Sıbyan Mektepleri, Enderun, Semaniye Medresesi Klasik Dönemde eğitim veren okullardır.

Cevap: B

5. Tıp alanındaki çalışmaları ile öne çıkan Hacı Bayram Veli'nin talebesi Fatih'in hocası olan Akşemseddin'dir. Ayrıca Molla Hüsrev, Molla Gürani'de Fatih'e hocalık yapmış ünlü simalardır. Ali Kuşçu, Matematik ve Astronomi alanında çalışmalar yapmıştır. Altunizade, Tıp-İdrar mesane alanında çalışmalar yapmıştır. Molla Fenari, ilk şeyhülislamdır. Zağnos Paşa, Fatih'in kayınpederi ve veziri Rumca-Latince hocasıdır.

Cevap: C

6. Devşirmeler küçük yaşta alınarak önce Müslüman ailelerin yanında İslamiyet ve Türkçe öğrenir sonra Acemi Oğlanlar Ocağında yetiştirildikten sonra Enderun'a seçilirler ve burada eğitimleri bittikten sonra taşrada görev alırlardı. Devşirme kökenliler Medresede eğitim görmezlerdi.

Cevap: D

7. İlmiye sınıfı tuttuğu defterlerden Şer'iyye sicilleri, Kadıların mahkeme kararlarını içeren defterlerdir. Şer'iyye sicillerinin içinde önemli bir yer tutan Tereke Defterleri, Ailenin çocuk sayısı, mirasçıların durumu, birden fazla evliliğin hangi amaçla yazıldığını tutan defterlerin tek eksik yanı ölen çocukların kayıt altına alınmamasıdır. Ruznamçe defterleri; Günlük hayatla ilgili tutulan defterdir. Tımar Ruznamçeleri, Kazasker Ruznamçeleri içinde kadıların müderris ve müftülerin atama tayin işleri ile ilgili bilgiler bulunmaktadır. Adı geçen üç defterde İlmiye sınıfı tarafından tutulur.

Cevap: E

8. Günümüzün Başbakanı konumundaki Sadrazam'ın görevleri arasında Devlet memurlarını atama görevinden alma, Padişah sefer çıkmadığında orduya Serdar-ı Ekrem unvanı ile komuta etme, Divan-ı Hümayuna başkanlık etme, Devlet işlerinin yürütülmesini sağlama olarak sayılırken Hatt-ı Hümayün'u bizzat padişah kendisi yazar.
- Cevap: E**
9. Osmanlı'da Padişah'tan sonra en yetkili kişisi Sadrazam, Vezir-i Azam ve Serdar-ı Ekrem gibi unvanlar kullanmıştır. İslam Öncesi Türk Devletlerinde; Üge-Aygucu, İlk Türk-İslam devletlerinde Karahanlarda Yuğruş, Gaznelilerde ise Hacı-i Büzürg adını kullanmıştır.
- Cevap: E**
10. Osmanlı İlimiye Sınıfı görevlerinden; Eğitim-Öğretim görevini Müderrisler, Yargı görevini icra edenler Kadılar ve Fetva görevini ise Şeyhülislam (Müftü) icra eder. Kassam, miras davalarında bizzat olay yerine gidip gerekli tahkikatı yaptıktan sonra ihtilafı çözen memurlardır. Nakibü'l-Eşraf, Cülus töreninde şehzadeye kılıç kuşama işini yapan görevlidir. Aynı zamanda Seyit ve Şeriflerin kayıtlarını tutarlar.
- Cevap: C**
11. Osmanlı Duraklama Dönemi'nde I. Ahmet'in 1603'te Sancağa çıkma usulünü kaldırmasıyla birlikte devlet işlerinde küçük yaşta tecrübesiz şehzadelerin başa geçmesi ile saray kadınları, yönetime karışmış ve rüşvet iltimas artmaya başlamıştır. Beraberinde liyakatin terkedilmesi merkezi otoritenin bozulması ile padişah değişikliklerinin artması siyasi olarak olumsuz etkilemiştir.
- Cevap: E**

12. Kanun name-i Ali Osman Osmanlı'nın ilk kanunnamesidir. Veraset sisteminde düzenleme, Sancak sisteminin kurala bağlanması, Kardeş katli uygulaması, Miri arazi uygulamasının belirlenmesi, Askere alımların düzenlenmesi, Enderun Sistemi (Saray okulu) ile ilgili uygulamalar ve Padişah kızlarının kocalarına geniş haklar verilemez gibi hükümler ve Müsadere uygulamasının başlatılması gibi hükümler yer alırken Müsaderenin kaldırılması ile ilgili düzenleme II. Mahmut Dönemi'ndedir. Belge üzerinde Tanzimat Fermanında yer alır.
- Cevap: A**
13. Kapıkulu Ordusu; Pencik Sistemi ve Devşirme Sistemi ile oluşan askeri birliklerdir. Hazine'den üç ayda bir "Ulufe" adı verilen maaş alırlardı. Kapıkulu süvarileri ve Piyadeleri, savaş-barış dönemlerinde Padişahı ve Sarayı korumakla görevli mesleği sadece askerlik olan sınıftır. Devletten maaş alırlar ve sayıları yirmi bin civarındadır. Osmanlı'nın son dönemlerinde sayılarının artması ile hazine giderleri de artmıştır.
- Cevap: B**
14. Osmanlı merkezi teşkilatı, taşra teşkilatı olarak ikiye ayrılır. Merkezi teşkilat Padişah, Başkent ve Divan teşkilatını güçlendirme amacıyla Divan teşkilatı kurulması, Vezirlik makamı oluşturulması, Kazasker ve Defterdarlık makamlarının kurulması gibi faaliyetlerdir.
- Cevap: E**
15. Osmanlı'da Devşirmeler Acemioğlanlar Ocağı, Enderun'da yetiştirilirdi. Osmanlı'da görev alabilmeleri için Türkçe bilmek ve Müslüman olmak zorunluluğu bulunur. Ancak İlimiye sınıfı mensupları Medreselerde eğitim görürlerdi. Doğuştan Türk ve Müslüman olmak zorundadır. İlimiye sınıfı üyeleri ŞaKKaM olarak kodlanabilir. Şeyhülislam, Kazasker, Kadı ve Müderrisler İlimiye sınıfındandır ve kesinlikle devşirmelerden olmazdı.
- Cevap: C**

16. Fatih Sultan Mehmet Han'ın eğitiminde en büyük pay sahibi olan hocaları Akşemsetdin, Molla Hüsrev, Molla Gürani, Molla Zeyrek, Zağnos Paşa... eğitiminden sorumlu olan hocalardandır.

Cevap: E

17. Osmanlı'da fethedilen yerlerin kayıtlarının tutulması, Padişah'ın fermanlarına tuğra çekilmesi, iç-dış yazışmaların kayıtları, Üst düzey orta düzey memurların özlük haklarının tutulması, Divan'da alınan kararların Mühimme Defterine yazılması çalışmaları Nişancı Kalemlerinin görevlerindendir.

Cevap: B

18. Osmanlı Mimarisi, Erken Dönem, Klasik dönem ve Geç dönem olarak üç dönemde incelenir. Erken dönem eserleri Kuruluş'tan İstanbul'un fethine kadar, Klasik dönem eserleri İstanbul'un fethinden Mimar Sinan sonrası dönemi, Geç dönem eserleri Batı etkisinde gelişen dönem eserlerini kapsar. Geç dönem eserleri; III. Ahmet çeşmesi, Nur-u Osmaniye Camii, Laleli Camii, Dolmabahçe Camii ve Dolmabahçe, Yıldız, Beylerbeyi, Çırağan sarayları örnek verilebilir.

Cevap: E

19. Kutluk devleti, Büyük Selçuklu, Eyyubiler, Osmanlı adını kurucudan Anadolu Selçuklu Devleti adını kurulduğu yerden almıştır.

Cevap: D

20. Osmanlı'da Akıncılar, Ordunun önünden giderek Orduya atılan pusuları bozar, Keşif koludur ve Asıl ordudan önce düşmanın yerini tespit eder, müsait olursa düşmanı imha eder. Osmanlı'da Duraklama Dönemi'nden itibaren Akıncılar'ın kaldırılması ile Osmanlı Ordusu büyük bir güçten mahrum kalmıştır.

Cevap: B

1. Mustafa Reşit Paşa, Tanzimat Fermanı'nı (Gülhane-i Hattı Hümayun) hazırlayan ve okuyandır. Encümen-i Daniş'in kurucusudur. Marco Paşa, Abdülaziz'in hekimbaşısı, Hilal-i Ahmer kurucularındandır. Ahmet Cevdet Paşa, Encümen-i Daniş kurulu başkanlığını ve Mecelle-i Ahkam-ı Adliye'yi hazırlayan kurulun başkanıdır. Ali Paşa, Islahat Fermanını hazırlayandır. Mithat Paşa, Memleket Sandıklarını Ziraat Bankasına dönüştürmesinde emeği bulunan en önemli simalarındandır.

Cevap: E

2. Barbaros yetiştirmesi olan Seydi Ali Reis Hint Deniz seferlerine katılmış ve Maskat civarında, Türkler'i Hint yolunda engellemek isteyen Portekiz'leri mağlup etmiştir. Gördüğü yerleri Miratü'l Memalik adlı eserinde yazmıştır.

Cevap: C

3. Kanuni Dönemi'nde yaşamış Şairler Sultanı olarak anılır. Kanuni Sultan Süleyman'ın onun gibi bir kabiliyeti bulup mevki vermeyi Padişahlığının en zevkli hadiselerinden biri olarak telakki ediyorum dediği ünlü şairdir. Baki Divanı ve Kanuni Mersiyesi ünlüdür.

Cevap: C

4. Yunan isyanı sırasında Osmanlı'nın Kavalalı'dan yardım istemesi, Yunanistan bağımsız olması ile Osmanlı'dan istediği Valilikler verilmeyen Kavalalı İsyan etti. Kavalalı'nın oğlu İbrahim Paşa'nın Kütahya önlerine kadar gelmesi üzerine İngiltere ve Fransa'dan istediği yardımı alamayınca Rusya'dan yardım istedi. Padişah bu yardıma muhtaçtı ve tarihi sözünü söyledi "Denize düşen yılana sarılır."

Cevap: A

5. Padişah adına yazılan belgelere padişahın tuğrasını çekmekle görevli divan üyesi Nişancıdır. İslam öncesi Bitikçi-Tamgacı; Türk-İslam Devletlerinde-Münşi olarak isimlendirilirdi. Padişahın Hatt-ı Hümayunlarına, mektup, adaletname kanunname, beratlarına Tuğra çeker ve Padişah emirleri resmîyet kazanırdı. Divan-ı Hümayunda mühim kararların kayıtları Mühimme Defteri ve Tahrir defterlerini (tapu, kadastro ve nüfus kayıt defteri) tutar. Devletin iç-dış yazışmalarına bakar. Dirlik topraklarının dağıtımını yapar. Yüksek ve Orta derece memurların özlük dosyalarını tutar. Nişancı Kalemli: Beylikçi, Tahvil, Ruus ve Amedi kalemleridir. "Müfti-i Kanun" olarak da bilinirdi.

Cevap: C

6. Osmanlı Dönemi'nde kullanılan para çeşitleri; Gurus, Mangır, Akçe, Mecidiye, Metelik, Lira ve Kaime sayılabilir. Çav ise Uygurlarda kullanılan kağıt paradır.

Cevap: E

7. Osmanlı Devleti'nde esnafı denetleyen, üretimin kaliteli yapılıp yapılmadığını ve belirlenen fiyatlara uyulup uyulmadığını kontrol eden görevliye Muhtesip adı verilir. Bac emini; satıcıların ürünlerinden alınan vergiyi toplayan kişilere denir. Cebelü; Tımarlı sipahilerin yetiştirdiği askerlere verilen isimdir. Martolos; Haberci ve casus olarak yararlanılan Hristiyan askerlere denir. Kapan Emini; Kapanlarda satılan hububat, sebze ve meyvelerden alınacak vergiyi belirleyen kişidir.

Cevap: A

8. Has, gelirleri 100 bin akçeden fazla olan dirliklerdir. Padişah, divan üyeleri, beylerbeyi, sancakbeyi gibi yüksek dereceli memurlara verilir. Zeamet, gelirleri 20 bin akçe ile 100 bin akçe arasında olan dirliklerdir. Kadı, subaşı gibi orta dereceli görevlilere verilir. Tımar, gelirleri 20 bin akçeden az olan dirliklerdir. Düşük dereceli görevlilere verilir.

Cevap: B

9. Ocaklık, gelirleri kale muhafızlarına ve tersane giderlerine bırakılan topraklardır. Yurtluk, gelirleri sınırları koruyanlara bırakılan topraklardır. Mukataa, gelirleri hazineye bırakılan topraklar topraklardır.

Cevap: D

10. Ülke nüfusunun artması, Yönetici ihtiyacının artması, Vergi gelirlerinin artması sınırların genişlediğini gösterir.

Cevap: E

11. Şehzade Camii çıraklık, Süleymaniye kalfalık, Selimiye ise ustalık eseridir. Osmanlı Klasik dönem eserleri Yükselme ile başlayıp Mimar Sinan öncesi, Mimar Sinan dönemi ve Mimar Sinan sonrası şeklinde XVII. Yüzyıl sonlarına kadar verilen eserlerdir. • Mimar Sinan Öncesi; Topkapı Sarayı, Sahn-ı Seman Medresesi, Fatih Camii, Bayezid Camii, II. Bayezid Külliyesi (Büyük Külliye Dönemi-Sağlık Müzesi)

- Mimar Sinan Dönemi: Hüsreviye Camii (Mimar Sinan ilk eseri) Haseki Camii (Mimar Sinan'ın İstanbul'daki ilk eseridir.) Şehzade Camii (Mimar Sinan'ın çıraklık eseridir.) Süleymaniye Camii (Mimar Sinan'ın kalfalık eseridir.) Selimiye Camii (Mimar Sinan'ın ustalık eseridir.) Büyük Çekmece Gölü üzerinde "Kanuni Köprüsü" köprüler içinde şaheserim dediği köprüdür. Bunların yanında Kanuni Türbesi, Sokullu Cami, Rüstem Paşa Camii, Mihrimah Camii vs.
- Mimar Sinan Sonrası: Sultan Ahmet Camii (Mimar: Sedefkar Mehmet Ağa) Yeni Camii (Mimar Davud Mostar Köprüsü (Mimar Hayrettin), Tac Mahal (Üstad İsa, İsmail Efendi ve Hattat Settari) önemli eserlerdir.

Cevap: C

12. Takiyüddin Mehmet, 1526-1585 yılları arasında yaşamış, Osmanlı Devleti'nde müderrislik ve kadılık yapmış, III. Murat Dönemi'nde Osmanlı'da ilk rasathaneyi kurarak gözlemlerde bulunmuştur.

Cevap: D

13. Osmanlı döneminde genellikle camilerin ve bazı kültür merkezlerinin duvarlarına nakış işleyen, desen hazırlayan, minyatür çizen sanatçılara Nakkaş adı verilir. Uygur Devleti Dönemi'nde başlayan Nakkaşlık zirve dönemi Osmanlı'dır. Osmanlı'da Matrakçı Nasuh, Nigari, Nakkaş Osman ve Lale Devri ünlü minyatürcüsü Levni bu sanatın önemli temsilcileridir.

Cevap: C

14. İlk Türk arkeoloğu kabul edilir. Bağdat'ta ilk arkeolojik çalışmalarını yaptıktan sonra asıl gerekli yasanın çıkarılmasını sağlayarak ve tüm arkeolojik çalışmaların kontrolünü üstlenerek modern arkeoloji biliminin Osmanlı'da temellendirilmesini sağladı. En önemli arkeolojik kazısı 1887-1888'de gerçekleştirildiği Sayda Kral Mezarlığı (Lübnan) kazıdır. Bu kazılar sırasında dünyaca ünlü İskender Lahdi'ni bulmuştur. Osman Hamdi Bey İstanbul Arkeoloji Müzesi'nin 29 yıl müdürlüğünü yapmış ve müzeyi dünyanın sayılı müzeleri arasına ekletmiştir. Osman Hamdi Bey'i çağdaş Türk müzeciliğinin kurucusu sayanlar, bunu Osmanlı dönemindeki ilk Türk müze yöneticisi olmasıyla ve müzeyi geliştirmesiyle gerekçelendirirler. Günümüzde varlığını Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi olarak sürdüren Sanayi-i Nefise Mektebi Alisi'nin de kurucusudur. İlk Türk ressamlarından birisidir ve Türk resminde figürlü kompozisyon kullanan ilk ressam olarak tarihe geçmiştir.

Cevap: B

15. Osmanlı Devleti'nde resmi tarih yazıcılarına "Vakanüvist" denir. İlk Vakanüvist Mustafa Naima Efendi'dir. Aşık Paşazade, Tursun Bey, İdris-i Bitlisi, Hoca Sadettin (Tacü't – Tevarih), Ahmet Cevdet Paşa (Tarih-i Cevdet), Lütfi Paşa ve son Vakanüvist Abdurrahman Şeref Bey önemli tarihçilerdir.

Cevap: B

16. Tezhip kitap süsleme sanatıdır. Tezhip yapanlara Müzehhip adı verilir. Kara Memi ve Şahkulu önemli müzehhiplerdir.

Cevap: E

17. Osmanlı'da esnaf-zanaatkâr olmak isteyen bir kimsenin çıraklık-kalfalık dönemlerini bitirip ustalık dönemine başlaması ile dükkan açma izni ya da çalışma yetkisi alması durumuna Gedik denir. Narh, yiyecek ve diğer tüketim mallarına konulan fiyat sınırı, sınırlandırma ve fiyatı sabit tutmadır. Yurtluk, gelirleri sınırları koruyanlara ayrılan topraklardır. Kapan, aynı cins ürünlerin satıldığı toptancı halidir. Lonca, aynı bölgede yaşayan esnaf ve zanaatkârların örgütlenerek kurduğu meslek organizasyonuna verilen isimdir.

Cevap: A

18. Yanyalı Esad Efendi, Lale Devri'nin önemli fikir insanıdır, Muallim-i Salis (Üçüncü Öğretmen) olarak anılmıştır, Aristo'nun Fizika adlı eserini Arapçaya çevirmiştir ve bu esere Talimü's Salis adını vermiştir.

Cevap: D

19. Avni mahlasıyla şiirler yazan Osmanlı padişahı II. Mehmet (Fatih Sultan Mehmet'tir.) Diğer Osmanlı padişahlarının mahlasları ise: II. Murat – Muradi, II. Bayezid – Adli, III. Ahmet – Necib/Ahmedi, III. Mustafa – Cihangir, III. Selim – İlhami, I. Ahmet – Bahti, II. Osman – Farisi

Cevap: C

20. Somut olmayan kültür mirası arasına en son dahil edilen "Hüsn-i hat" Arap yazısını estetik ölçülere bağlı kalıp güzel bir şekilde yazma sanatı anlamında kullanılmıştır. Hat sanatının zirve dönemi Osmanlı dönemindedir. İlk Türk Hattat olan Amasyalı Yakut, "Hattatların kiblesi" Şeyh Hamdullah, Ahmed Şemseddin Karahisâri, Hâfız Osman, Mustafa Râkım, Mahmut Celâleddin Efendi, Kazasker Mustafa İzzet Efendi ve Mehmet Şevki Efendi önemli hattatlardandır.

Cevap: B